

BELSŐ ELLENŐRI HITVALLÁS

a belső ellenőrzésről vallott nézeteimről

Név: Perger Béla

Beosztás: Belső ellenőr

E-mail: bela.perger@itjump.hu

Telefon: + 36-30-569-1386

Végzettség: Okleveles közgazdász

BEVEZETŐ

A belső ellenőrzés rendszere, mint minden más rendszer, a rendszerváltással és az Európai Unióhoz való csatlakozással jelentős változáson ment keresztül, amely két, egymással ellentétes irányú változást eredményezett.

Míg a gazdasági társaságoknál a felügyeleti, hatósági ellenőrzések mellett a belső ellenőrzés, de különösen a függetlenített belső ellenőrzés, diszfunkcionális eleme lett a gazdasági folyamatok irányításának, addig az államháztartás alrendszereiben a belső ellenőrzés az európai standardokon alapulva jogszabályilag elrendelt, szabályozott tevékenységgé vált.

A változások, a liberális gazdaság szabadsága azonban nem tudta megváltoztatni azon közgazdasági elméletet – mellyel magam is egyet értek -, miszerint a belső ellenőrzés a vezetés és irányítás szerves része, így egyre több gazdasági szervezet ismeri fel újra a belső ellenőrzés fontosságát.

A belső ellenőrzés célja, feladata az elmúlt 30 évben alig változott, megőrizte lényegét, változás inkább a módszerekben, tipizálásban jelentkezett.

Az alábbiakban összefoglalom a belső ellenőrzésről vallott nézeteimet, meghatározva a belső ellenőrzés célját, feladatát, típusait és a belső ellenőrzés rendszerében elfoglalt helyem.

1. A belső ellenőrzés rendszer szemléletű megközelítése

A közgazdaságtudományi egyetem elvégzése során (mivel tervezés, szervezés, vezetés szakon végeztem), illetve a több, mint 30 éves vezetői, továbbá hét éves belső ellenőrzési gyakorlatomból eredően volt szerencsém a rendszer szemléletű megközelítések fontosságát elsajátítani.

A vállalatirányítási rendszer fontos része a belső ellenőrzési rendszer, melynek három fő fajtája különböztethető meg:

- Vezetői ellenőrzés
- Munkafolyamatba épített ellenőrzés
- Függetlenített belső ellenőrzés

Ezen ellenőrzési formák tartalma, eszközei és jellemzői eltérnek egymástól, azonban szerves egységet képeznek az ellenőrzés fő célját, feladatát tekintve.

2. A belső ellenőrzés fogalma, célja, feladata

A belső ellenőrzés a gazdálkodó szervezetek működését ellenőrző hálónak fontos és nélkülözhetetlen eleme, olyan irányítási funkció, amely megfelelő biztosítékot ad a vezetés céljainak eléréséhez.

A belső ellenőrzés bizonyosságot adó tevékenység, melynek körében az alábbi feladatokat kell ellátnia:

- elemezni, vizsgálni és értékelni a belső kontrollrendszerek kiépítésének, működésének jogszabályoknak és szabályzatoknak való megfelelését, valamint működésének gazdaságosságát, hatékonyságát és eredményességét;
- elemezni, vizsgálni a rendelkezésre álló erőforrásokkal való gazdálkodást, a vagyon megővését, gyarapítását, valamint az elszámolások megfelelőségét, a beszámolók valódiságát;
- a vizsgált folyamatokkal kapcsolatban megállapításokat, következtetéseket és javaslatokat megfogalmazni a kockázati tényezők, hiányosságok megszüntetése, kiküszöbölése vagy csökkentése, a szabálytalanságok megelőzése, illetve feltárása érdekében, valamint a szervezet működése eredményességének növelése és a belső kontrollrendszerek javítása, továbbfejlesztése érdekében;
- nyilvántartani és nyomon követni a belső ellenőrzési jelentések alapján megtett intézkedéseket.

Az ellenőrzés, így a függetlenített belső ellenőrzés sem lehet öncélú, ezért vezérlő elvnek tekintem a fentebb leírt célok, feladatok maradéktalan megvalósítását.

3. Belső ellenőrzési típusok és azok rangsorolása

A bizonyosságot adó tevékenységet az alábbi ellenőrzési típusok szerint kell ellátni azzal, hogy **a típusok felsorolása egy általam felállított**, de remélem mások számára is elfogadható **rangsort is jelent.**

- **Szabályszerűségi ellenőrzés:** célja és feladata annak vizsgálata, hogy az adott szervezet vagy szervezeti egység működése, illetve tevékenysége megfelelően szabályozott-e, és érvényesülnek-e a hatályos jogszabályok, belső szabályzatok és vezetői rendelkezések előírásai.
- **Rendszerellenőrzés:** célja és feladata annak vizsgálata, hogy a szervezeten belüli rendszerek a szervezet céljainak megfelelően kerültek-e kialakításra és azok megfelelően működnek-e.
- **Teljesítményellenőrzés:** célja és feladata annak vizsgálata, hogy az adott szervezet által végzett tevékenységek tekintetében a forrásfelhasználás gazdaságosan, hatékonyan és eredményesen valósul-e meg.
- **Pénzügyi ellenőrzés:** célja és feladata annak vizsgálata, hogy az adott szervezet pénzügyi elszámolásai, valamint ezek alapjául szolgáló számviteli nyilvántartások megfelelnek-e a vonatkoztatott jogszabályoknak.
- **Informatikai ellenőrzés:** célja és feladata annak vizsgálata, hogy az adott szervezetnél működtetett informatikai rendszerek megfelelőek-e, azaz megbízhatóan, biztonságosan, teljes körűen, megfelelően és szabályosan képesek rögzíteni, tárolni és védeni az adatokat.

4. A belső ellenőrzéssel szemben támasztott követelmények

A belső ellenőrzés hasznosságát, hozadékát nehéz egzakt módon mérni, azonban olyan követelményrendszert, elvárásokat kell megfogalmazni, amelyek egyértelműen meghatározzák a belső ellenőrzés létjogosultságát, működését és eredményességét.

Ezek az alábbiak:

- irányítási rendszerhez való igazodás, legyen a vezetés és irányítás hatékony eleme,
- az ellenőrzési erőforrások gazdaságos kialakítása,
- az ellenőrzés függetlenségét, befolyásmentességét és elfogulatlanságát biztosító garanciák,
- törvényesség biztosításában való közreműködés,
- hatékonyság és eredményesség növelés segítése,
- kockázatok csökkentésében való közreműködés,
- intézkedésre orientáltság.

5. Belső ellenőri szerep megfogalmazása

Az előzőekből következően, a belső ellenőrzés rendszerszemléletű megközelítését, a belső ellenőrzés fogalmát, célját, feladatát és a megvalósítás rangsorolt típusait alapul véve, azokat szem előtt tartva rögzíthetem, **hogy az ellenőrzés végrehajtását mindenkor a vezetés segítése, javaslatokkal való ellátása mentén kívánom végezni.**

Az ellenőrzések megállapításai, a javaslatok elvezetnek egy az ellenőrzés és a szakmai tanácsadás, mint szolgáltatás határmezsgyéjére, nem átlépve annak objektíven meg nem húzható határait, megőrizve a függetlenséget.

Pécs, 2013. április 29.

Perger Béla

belső ellenőr